

НОТА № 32

ВЕНЕ

Світ без кордонів

«NOTA BENE»
випуск № 32
березень–квітень 2024

ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА	Вероніка Іванашко
ВЕРСТАЛЬНИЦЯ	Олександра Пясецька
РЕДАКТОРКИ	Вероніка Іванашко Єлизавета Максимець Лідія Пешая Марія Кубрак
АВТОРИ	Анна Мельник Дар'я Белікова Дар'я Седова Єлизавета Максимець Кірілл Ковальов Маргарита Бардовська Софія Даниленко Олександра Пясецька Юлія Кобрин
ШЕФ-РЕДАКТОРКА	Тетяна Фокіна

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ:

Фаховий коледж «Універсум» Київського столичного університету імені Б. Грінченка
Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

Адреса редакції: проспект Л. Каденюка, 16 (Ю. Гагаріна) Київ, 02094.

Редакція може не поділяти авторські висловлювання в опублікованих статтях.

Використовуючи матеріали публікацій цього випуску, ви зобов'язуєтесь посилатися на «Nota Bene».

Подорожі — це не лише відкриття нових місць
і культур, але й можливість самопізнання

ЧИТАЙТЕ У ВИПУСКУ:

Міжнародні свята та пам'ятні дати: їхнє значення та способи святкування.....	4
Мовна різноманітність.....	6
Мистецтво: від Леонардо да Вінчі до Джеймса Вістлера.....	8
Традиції Великої Британії.....	10
Традиції Японії.....	12
Традиції та звичаї Іспанії.....	16
Традиції Індії.....	18
Традиції Чехії.....	22
Ліна Костенко.....	24
«Калейдоскоп культур».....	26
Інтерв'ю до Дня коледжу.....	28
Поезія.....	32
Співчуття.....	36

Міжнародні свята та пам'ятні дати: їхнє значення та способи святкування

Щороку відзначається множина свят, які мають велике значення на міжнародному рівні. Ці свята — не просто привід для відпочинку чи розваг, а й важливі складові культурного досвіду багатьох народів.

Наприклад, День усіх закоханих, або ж День святого Валентина, що зараз широко відзначається в усьому світі 14 лютого. Історія цього свята достеменно невідома, але вважається, що воно походить із Римської імперії, коли в III ст. до нашої ери імператор Клавдій II заборонив людям одружуватися під час війни. Священник Валентин, ризикуючи власним життям, таємно вінчав закохані пари. Однак про це дізналися та заарештували його. А за день до страти він написав любовного листа своїй коханій, підписавши його «Твій Валентин». Звідси й походить назва свята та традиція називати маленькі романтичні листівки валентинками.

Однак у різних країнах святкування цього дня відрізняються. І хоча для більшості — це день зізнань у коханні, дарування подарунків та проведення часу з коханими, то в Японії це свято має свої особливості. 14 лютого вітають лише чоловіків, даруючи їм шоколадні вироби. Жінок же обдаровують через місяць, 14 березня, в інше свято — Білий день. Окрім цього, також варто зазначити, що представниці

жіночої статі вітають не лише коханих, а й рідних, друзів, родичів і колег. Для цього в Японії існує два види шоколаду: «борговий шоколад» для тих, кому ви хочете подякувати, і «шоколад прихильності» для тих, кого любите.

Ще одним цікавим прикладом є Гелловін, що походить від кельтського свята Самайн і відзначається 31 жовтня. У США, Канаді та Великобританії в цей день відбуваються характерні веселі костюмовані вечірки та обмін солодощами. Із часом це свято втратило первісний сенс і стало просто розвагою та приводом запросити додому друзів. Проте в Ірландії, історичній батьківщині Гелловіну, його й досі відзначають більш традиційно, з вогнями та різноманітними обрядами.

Новий рік — одне з найуніверсальніших та найпоширеніших свят у світі. Історично святкування початку наступного року пов'язане з різними календарними системами та подіями, наприклад, сонцестояннями, важливими сільськогосподарськими чи релігійними днями. Сьогодні ж у США та Канаді Новий рік святкують великими вечірками та захопливими піротехнічними шоу. У Японії найважливішим святом є «Основа». Люди відвідують святкові храми, прибирають будинки, готують спеціальні страви та збираються разом із родиною та друзями. Популярною

традицією є вживання рамену з морепродуктами в перші хвилини Нового року. У Китаї це Свято Весни (Сишуй), яке святкують протягом 15 днів. Це найбільше свято для китайців, яке відзначається святковими парадами, танцями левів та драконів. В Іспанії Новий рік зустрічають більш традиційно, але цікавою є традиція їсти 12 кульбабок о 12 годині ночі як символ настання нового початку.

Свята дарують можливість згадати минуле, зберегти та передати наступним поколінням культурну спадщину власного народу. На міжнародному рівні вони об'єднують людей різних націй, релігій, орієнтацій тощо. Проте, крім об'єднання, вони також негативно впливають на культурне розмаїт-

тя: традиції різних народів стандартизуються, із часом оригінальний сенс свята втрачається або спотворюється, деякі аспекти можуть бути прийняті неправильно або використані для стереотипізації окремої нації.

Підсумовуючи сказане, можна зазначити, що міжнародні свята відіграють важливу роль для збереження культурної спадщини окремих народів. Проте, важливо зберігати баланс між унікальністю та універсальністю, аби забезпечити повагу до кожної культури.

**Єлизавета Максимець,
3 ВСР**

Мовна різноманітність: вплив мови на культуру

Культура – це комплекс досягнень нації в галузі науки, мистецтва, освіти та інших, не менш важливих сфер життя. Мова і культура мають тісний зв'язок. Культуру можна виокремити як те, що робить суспільство, а мова – це те, чим воно думає.

Відмінності мов викликані своєрідністю культури та зводяться до відмінностей у лексиці і фразеології.

У кожній мові присутня безеквівалентна лексика, тобто слова, які позначають специфіку культури і не мають точного відповідника в інших мовах. Під час перекладу вони стають запозиченими або передаються описово.

Якщо брати до уваги типологічні особливості мов, що зумовлені культурою, варто розглянути літературну мову та її зв'язок з народно-розмовною мовою. Досить помітною є різниця походження слів між українською та російською мовами, оскільки старослов'янська мова мала значний вплив на російську літературну мову, а українська літературна

мова формувалася на народній основі. Відповідно, в російській мові старослов'янізми є словами високого стилю, а в українській – одне із синонімічних народних слів.

Варто наголосити на своєрідності самого процесу спілкування в різних культурах. Мовна поведінка в певних ситуаціях і культурах різна. Тобто це правила мовного спілкування чоловіка з дружиною, дітей з батьками, працівника з директором тощо.

Отже, вплив культури будується на своєрідності лексико-фразеологічних засобів та особливостях мовленнєвої поведінки. Якщо вплив культури на мову є очевидним, то вплив мови на культуру не піддається звичайному спостереженню.

Анна Мельник, 3 ВСР

Мистецтво: від Леонардо да Вінчі до Джеймса Вістлера

Мистецтво завжди було невичерпним джерелом натхнення та мотивації для людства. Його багатовікова історія наповнена видатними посталями та неймовірними досягненнями: від Леонардо да Вінчі, який зачаровував світ своїми шедеврами Ренесансу, до Джеймса Вістлера – американського художника і літографа, який вразив світ неординарними творами.

Кожна країна може похвалитися видатною особистістю, яка чи відкрила новий напрям мистецтва (Пікассо), чи принесла світу шедевр (Леонардо да Вінчі). Власне, про останнього та італійський Ренесанс можна говорити дуже довго. І це не дивно, адже Леонардо да Вінчі зробив значний внесок у розвиток світової художньої культури та залишив після себе плеяду талановитих учнів. Йому також належать перші на черки велосипеда, проектування парашута, танка, катапульти, телескопа – і це ще неповний перелік його надбань. Да Вінчі є автором геніальних всесвітньовідомих літературних творів. Згадати лишень про видатні картини «Дама з горностаєм», «Усмішка Джоконди», нерозгадану доніні, фреску «Таємна вечеря» або ж Вітрувіанську людину.

Кожній дитині в будь-якій точці світу відоме ім'я Мікеланджело, який створив картину «Мадонна Доні», що запо-

чаткувала підґрунтя для окремого художнього стилю – маньєризму. Йому також належить проектування скульптури «Давид», створення фрески «Страшний суд» та базиліки Святого Петра. Не можна оминати ім'я і Рафаеля Санті. Саме йому належить створення видатної картини «Сікстинська Мадонна».

У Франції ж можна згадати епоху Імпресіонізму з видатними художниками Клодом Моне та Вінсентом ван Гогом. Сьогодні у «Пінтерест» ми чи не щодня бачимо прекрасні зображення сходу сонця в індустріальному місті, і більшість навіть не здогадується, що все це завдяки Клоду Моне та його геніальній картині «Враження. Сонце, що сходить». А ось творчість Вінсента ван Гога є ледь не в кожній квартирі, бо хто ж не бачив зображення зоряної ночі або букета соняшників на столі.

Не можна оминати увагою і країну гарячої крові та живопису, що шокував світ, – Іспанію та її Пабло Пікассо. Причому він не лише відомий художник, а й скульптор, графік, кераміст, поет і драматург, один з основоположників кубізму та найвідоміший митець ХХ століття. За оцінкою мистецтвознавців, його роботи є найдорожчими у світі. Картини буквально передають події,

що відбувалися у той чи інший період життя Пікассо.

Наступний у добірці – відомий усьому світу «Чорний квадрат» Малевича, українського художника-авангардиста. У квадраті підсумовано всю повноту світу; це фігура, в якій починаються й закінчуються всі сенси, всі протилежності знаходять в ній гармонію, замість того, щоб розпадатися на окремі образи. Також варті уваги і його картини «Супрематизм» та «Точильник або Принцип мигтіння».

А ось американське мистецтво знамените своїми майстрами поп-арту, такими як Енді Воргол, що створив картини «Мерилін Монро», «Банан» та навіть «Королеву Єлизавету II». Для когось його творчість незрозуміла, нецікава, але для тих, хто не боїться ламати стереотипи та закладати новий фундамент мистецтва, – він геній.

Згаданий Джеймс Вістлер відомий своїми інсталяціями та експериментами зі світлом та простором, завдяки чому він продемонстрував, що мистецтво завжди відкрите для нових ідей. Ось, наприклад, картина «Мати в сірому». Як її описати? Ніяк, бо для кожного опис буде окремий, чи то пак особистий. Бо все залежить від внутрішнього світу людини, адже Вістлер творив так, щоб людина знайшла в його творчості себе, а потім і свої страхи.

Мистецтво – це не лише естетичне

задоволення, але й джерело відображення історії, культури та духовності різних епох та народів. Від Леонардо да Вінчі до Джеймса Вістлера мистецтво продовжує надихати, захоплювати та розширювати горизонти нашого розуміння та сприйняття світу. А це надважливо, бо свідчить про розвиток суспільства та об'єднання людей з різних куточків Землі заради прекрасного.

Юлія Кобрин, 3 ВСП

Традиції Великої Британії

Кожен народ має свої традиції та звичаї. Існують помилкові стереотипи про ту чи іншу країну, які бувають дуже кумедними або ж абсурдними. У Британії живуть представники безлічі національностей та етнічних груп, це країна різноманіття та контрастів. І сьогодні ми розглянемо декілька цікавих звичаїв.

1. Ввічливість та багато вибачень.

Історично сформовано, що британці не люблять ділитися своїми емоціями з першим зустрічним. Британці дуже ввічливі, зазвичай, навіть якщо вони з вами не згодні, вони скажуть: "Oh, I'm afraid it's impossible" (Ох, я боюсь, це неможливо). У будь-якій справі вони намагаються дотримуватися принципів ввічливості та здорового глузду. Ще однією традицією, яку самі британці вважають винятково британською, є перебільшене прохання про вибачення. В ситуації, коли щось пішло не так, британці автоматично просять вибачення, незалежно від того, чия це провина.

2. Вітання.

Чітко визначених правил щодо того, як варто вітатися, у Великій Британії немає. Єдине, що спрацьовує завжди, – люди опиняються в незручному ста-

новиці. В Україні чіткі норми щодо того, коли ми тиснемо руку, а коли обіймаємо. У Великій Британії вітання можуть охоплювати одразу весь спектр: від формального рукостискання до обіймів, від кивка головою до простого «Привіт». І це часто призводить до того, що один планує обійняти, а другий потиснути руку.

3. Afternoon tea або Five o'clock tea.

Багато хто чув про любов британців до чаю, і це не просто стереотип. Вони п'ють чай на сніданок, на перерві під час роботи, після вечері, з друзями тощо. До речі, вважається, що саме англієць придумали чай з молоком для зміни смакових характеристик чаю. Причиною цього стало охолодження напою. Сама традиція або навіть ритуал чаю о 17.00 походить з вікторіанських часів. За часів королеви Вікторії обід був дуже ранній, а вечеря – пізньою. О 17:00 чаювання з сендвічами або десертами, щоб набратися сил.

4. Харчування.

Головний прийом їжі у британців – сніданок. Традиційним вважається "Full english breakfast" і, звісно, чай. Британці не люблять різноманітності в їжі, тому з легкістю їдять на сніданок

Правдиві стереотипи про англієць:

- Нестримна любов до чаю.
- Люблять говорити про погоду, готові заповнити будь-яку незручну паузу в діалозі розмовою про погоду.
- В англієць бліда шкіра. Це виправдано кліматичними умовами країни.
- Ввічливість для англієць – понад усе.
- Англієць не фанати кулінарних делікатесів, віддають перевагу простій їжі.

Підсумовуючи, можна сказати, що британці дуже обережно ставляться до будь-яких змін. Адже сторічні традиції все ще залишилися у культурі сучасних британців.

**Олександра Пясецька,
3 ВСР**

Традиції Японії

“Джакотський трикутник – вірець Східної Азії. Він складається з трьох невід’ємних частин: Японії, Тайваню та Республіки Корея. Японія належить до географічного світу Східної Азії, столицею якої є місто Токіо. Сьогодні ми знаємо цю країну як острівну державу. Заглибимось у праісторичні часи цього регіону.

На карті Корейський півострів простягається, подібно до незавершеного моста, до південної частини Японії. Острови Цусіма та Ікі у Корейській протоці майже завершують цей зв’язок. Як факт: Корея з’єднувалась з

Японією у праісторичні часи, коли рівень моря був нижчий. Перші жителі Японського архіпелагу з’явилися за схемою мтДНК від 55 000 до 30 000 років. Мітохондріальна ДНК – це ДНК, яка передається по материнській лінії усім нащадкам. Перші переселення з материкової Азії – Айну, що оселилися на островах Хоккайдо, Хонсю, Сікоку, Кюсю тощо.

Клімат Японії

Сfa – вологий помірний клімат, в якому не спостерігається сухого сезону, а літо спекотне. Він простягається з заходу до сходу архіпелагу,

охоплюючи південь. А з півночі, з Карафуто (Сахаліну), тягнеться новий клімат, що охоплює острови архіпелагу, острів Хоккайдо та безліч інших північних островків, та й частину острова Хонсю.

Dfb – гумідний (вологий) холодний клімат з прохолодним літом. Кількість опадів у цьому кліматі невелика, коливається від 250 мм до 750 мм/рік. Оброблювана земля в Японії невелика, адже чималу її частину забрали міста. Нетривала колоніальна історія Японії допомогла закласти підґрунтя економічних успіхів західної частини Тихоокеанської країни. Японці немилосердно експлуатували корейські й тайванські природні та людські ресурси, вони також запровадили там новий економічний порядок.

Культурна спадщина Японії

На території Деснянського району міста Києва розташований парк «Кіото», заснований на честь дружніх відносин між столицею України, містом Києвом, та культурною столицею

Японії, містом Кіото. На знак дружби у парку «Кіото» висаджено алею сакур.

Традиції

В Японії є багато традицій: купання, японський етикет поклонів, чайна церемонія, етикет трапези, посмішка в Японії, острівці блакитних маків на землі тощо. Розглянемо деякі з них нижче.

Японський етикет поклонів

Японці вітають один одного поклонами. Вони можуть бути як простим кивком голови, так і глибоким – до 90°. Все залежить від соціального статусу людини, яку ви вітаєте. Якщо вітаєтесь з поважним директором, треба постаратися, щоб ваш уклін був глибшим і тривав трохи довше. Як правило, іноземці обмежуються легким нахилом голови, а більшість японців не очікують детального знання правил етикету від них.

Поклон – це також спосіб подякувати й вибачитися. Рукостискання тут не прийнятні. Звичайно, можна потиснути руку, якщо японець сам прагне привітатися з вами.

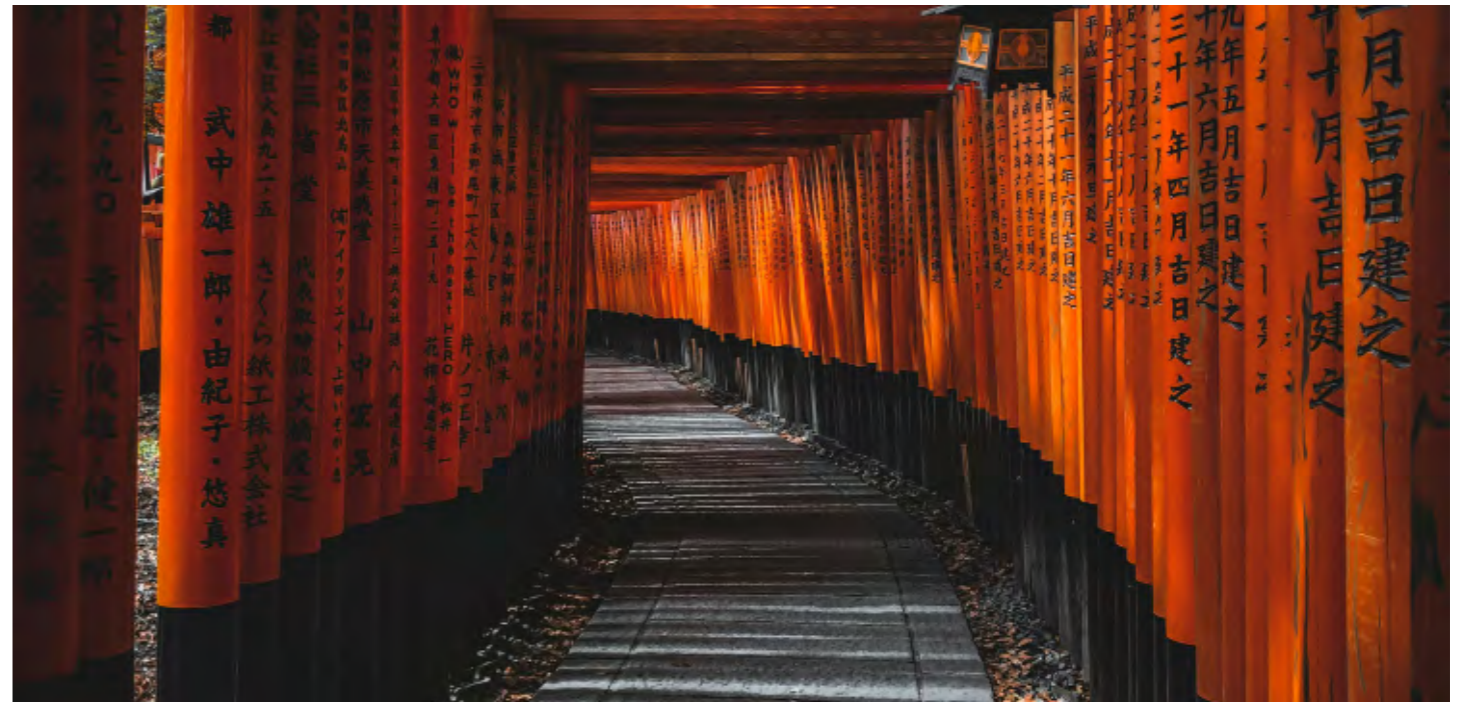
Чайна церемонія

У Японії для цього ще в давнину почали будувати спеціальні чайні будиночки в садах. Кімнати, в яких проводили ці церемонії, називали Тяшіцу. Сама церемонія – це ціла культура, знання, які передавались з покоління в покоління. Зараз відомо три основні найдавніші школи, де навчають правил чайної церемонії.

Етикет трапези

Харчування в Японії традиційно починається з фрази «ітадакімас» – «я смиренно отримую». Ця фраза співвідноситься з фразою «Смачного», але буквально висловлює подяку всім, хто причетний до приготування, вирощування або полювання, й вищим силам, що забезпечили їжею.

Після закінчення трапези японці також використовують ввічливу фразу «готісо-сама-десіта» («це була [прекрасна] трапеза»), яка виражає подяку і повагу всім присутнім, кухареві й вищим силам за прекрасну трапезу.

Не повністю доїдати страву не вважається нечемним у Японії – це швидше сприймається як сигнал для господаря, що ви хочете, щоб вам запропонували ще одну страву. І, навпаки, з'їсти страву повністю (включно з рисом) – ознака того, що ви задоволилися поданою їжею і її було достатньо. Дітям рекомендується з'їсти все до останньої зернини рису. Неввічливо вибирати окремі частини страви і залишати інше. Жувати слід із закритим ротом.

Усмішка в Японії

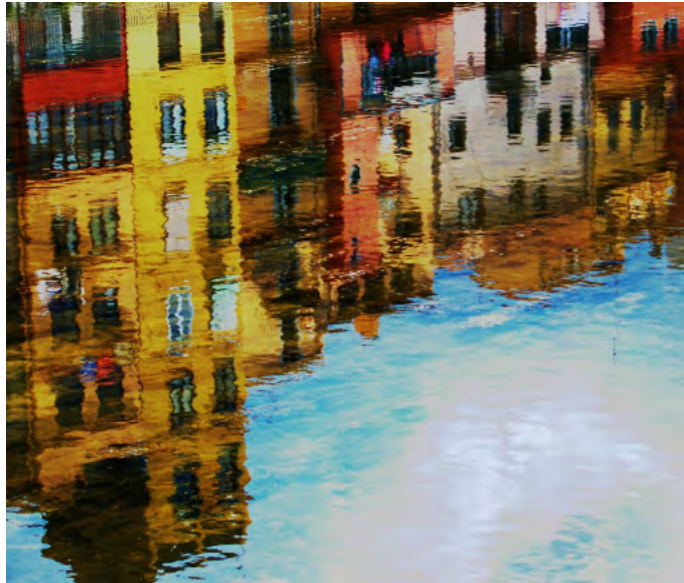
Японців з дитинства вчать – найчастіше особистим прикладом – постійно усміхатися. Усмішка в Японії стала традиційним жестом. Наприклад, японець намагається встигнути сісти на поїзд в метро, але перед самим носом двері закриваються. Реакція на невдачу – усмішка. Вона не означає радості, але демонструє, що до неприємності людина ставиться без нарікання і з бадьорістю.

Традиційні свята:

- 11 лютого – День заснування держави.
- 15 березня – Хонен мацурі (Свято родючості).
- 7 липня – Танабата (Фестиваль зірок).
- 13-15 серпня – Обон (Свято поминання духів пращурів).

Кірілл Ковальов, 1 ОМ

Традиції та звичаї Іспанії

Іспанія надзвичайно колоритна та різноманітна країна, подекуди, що це «місце щасливих людей». Вона асоціюється з радістю, танцями, святами та відпочинком. Іспанці напрочуд відкриті та щирі люди, які до того ж нікуди не поспішають та насолоджуються кожним моментом життя.

Щоб краще відчувати атмосферу цієї країни, варто звернутися до її традицій.

Корида

Звичайно ж, почнемо з найпопулярнішої іспанської традиції – кориди. Це бій биків. Видовище не з приємних, тому в деяких містах її вже заборонили, оскільки організації захисту тварин вважають неприйнятним таке ставлення до живих істот. Але для більшості іспанців ця традиція важлива, адже вона має коріння ще з римських часів. Жителі вбачають в цьому історію свого народу, демонстрацію характеру кожного іспанця та вміння долати найважчі перешкоди.

Томатіна

Цей фестиваль можна описати трьома словами: відпочинок, радість, сміх – те, що обожають іспанці. Він проходить щороку в останню середу серпня в місті Буньоль (поблизу Валенсії). Суть фестивалю в тому, що люди кидаються помідорами одне в одного, це своєрідний бій, проте всі залишаються неушкодженими, оскільки перед тим як кинути помідор, потрібно його роздавити. На це свято виділяють від однієї до двох годин та використовують приблизно 100 тонн помідорів. В цей день з ратуші лунає два сигнали: перший про початок свята, другий – про кінець. Після закінчення проїжджають пожежні машини та очищують все від помідорів, адже місто стає повністю червоним.

Фламенко

Танці в Іспанії – окремий вид мистецтва. Ця традиція має витoki з XVIII століття. До речі, фламенко занесений до списку ЮНЕСКО. Насправді це набагато більше, ніж просто танець: тут поєднується музика, вокал та надзвичайні рухи танцюристів. Головне тут – імпровізація, вона додає особливої атмосфери. Під час танцю виникають різні емоції, проте в кінці перемагає відчуття божевільної пристрасті.

Сієста та пасео

В Іспанії жоден день не проходить без цих двох звичаїв. Сієста – час для

відпочинку, він триває з 13:00 до 16:00. В цей час не працюють навіть магазини, тому всі іспанці відпочивають та відновлюють свої сили.

Жителі Іспанії дуже люблять проводити час на вулиці, вони вбачають особливий ритуал в прогулянці. Так само вони люблять спілкуватися, іспанці привітні та щирі. Тому виник такий звичай, як пасео – вечірня прогулянка містом з метою побачити друзів.

Отже, Іспанія вражає своїм колоритом в усіх аспектах. Це країна, де кожен куточок пронизаний своєю енергією та

різноманітними традиціями. Тут панує атмосфера свята та любові. Складно знайти країну, яка має хоча б приблизну кількість свят, фестивалів та звичаїв, як Іспанія. З цього розуміємо, що слід берегти свої традиції та звичаї, адже вони показують країну зсередини, допомагають відчувати свою неповторність і дарують відчуття свята.

Дар'я Сєдова, 3 ВСР

Традиції Індії

Індія — це країна різноманіття і протилежностей, де неймовірна краса природи контрастує із засміченими вулицями, розкіш — із бідністю, любов — із жорстокістю. Водночас Індія відома своєю тисячолітньою культурою, із частинкою якої ми вам пропонуємо познайомитись.

Релігія

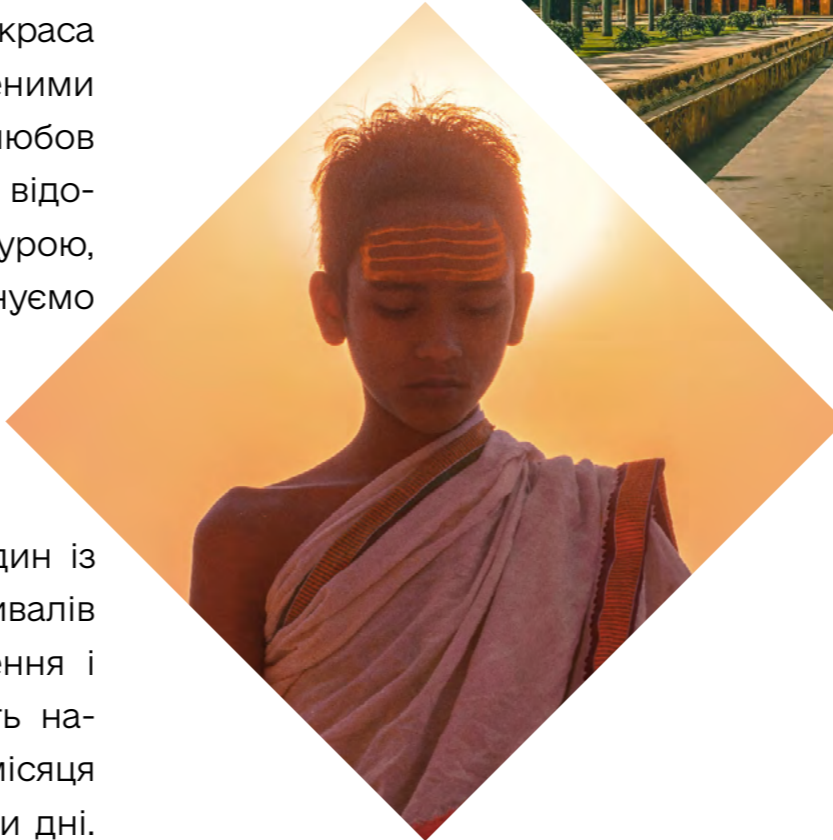
Індуїзм — найпоширеніше вірування в Індії і третє за популярністю у світі після ісламу і християнства. Він вражає своєю різноманітністю та контрастністю. Його суть полягає у звільненні від буденності. Індуїсти вірять у реінкарнацію, але, на відміну від інших вірян, вважають її прокляттям. Мета індуїзму — досягти мокші, тобто остаточно покинути цей світ, не перемістившись на небеса. Індуїзм — політеїстична релігія, що налічує понад 700 богів. Основними вважаються Браhma-Творець, Вішна-Охоронець і Шива-Руйнівник. Про Браhma більше говорять, ніж поклоняються йому. Натомість індуїсти вшановують богиню Магедаві, яка, як і Браhma, брала участь у створенні світу. Вішна відомий своїм вмінням перевтілюватися на будь-кого й будь-що, а Шива — бог-жартівник.

Свята

Індуси люблять веселощі. Один із найвідоміших індійських фестивалів — Холі, свято весни, відродження і вигнання зла. Його відзначають наступного дня після повного місяця в березні. Фестиваль триває три дні. Під час святкування люди обливають одне одного підфарбованою водою.

Шлюб

Весілля в Індії вважають однією з найважливіших подій у житті кожного індуса. Це грандіозне свято з великою кількістю їжі, розваг, ритуалів і шоу. Весілля — це привід для батьків молодят похизуватися своїми статками, тому гостей запрошують багато (600–700 осіб). Наречена одягає весільне сарі із червоної парчі й золотих ниток, а наречений — довгу сорочку й головний убір. Однак не все так казково. На жаль, здебільшого

шлюби в Індії укладаються за домовленістю. Батьки чоловіка шукають для свого сина дівчину, яка відповідатиме певним критеріям (каста, врода, гомоскоп тощо). Потім вони просять дозволу на весілля в батьків потенційної нареченої. Нерідко молодята вперше бачать одне одного лише на весіллі.

Життя індійської жінки в шлюбі може бути складним. За давніми індійськими звичаями, дружина повинна шанувати свого чоловіка, як Бога, звертатися до нього на «Ви» й поклонятися йому.

Раніше жінку в Індії вважали своєрідним «додатком» до чоловіка. Їй не дозволяли виходити однієї на вулицю, працювати, носити штани. Особливо лякає давній індійський ритуал «Саті», де жінку спалювали після смерті її чоловіка. У 1830 році його заборонили. Зараз ставлення до жінок в Індії покращилось. Дівчата можуть навчатися в університетах і влаштуватися на роботу, яка їм подобається. Але роль жінки як матері й господині все ще залишається основною в індійському суспільстві.

Касты

В Індії дотримуються поділу суспільства на касты – групи людей, які пов'язані між собою професією та місцем у соціальній ієрархії. Умовно їх можна поділити на вищу та нижчу. До вищої належать брахмани (священники і вчені), кшатрії (військові й правителі) та вайші (торгівці, фермери). Нижча каста – шедри (слуги) і недоторканні (люди без роботи й житла). Індуси намагаються оминати недоторканих, бо вважають, що ті приносять нещастя.

Освіта

Мешканці Індії ставляться до навчання відповідально. Дитячих садків там немає, тому дошкільна й початкова освіта об'єднані. Діти йдуть до початкової школи у віці 3–4 років. У 6–7 років вони переходять до середньої школи, де навчаються 10 років. Після закінчення середньої школи випускники можуть продовжити навчання в коледжі або університеті.

Їжа

Майже всі страви індійської кухні дуже гострі на смак. Усе через використання великої кількості різноманітних спецій, які індуси просто обожають. Найвідомішою індійською стравою є карі – рис з овочами й однойменною спецією. Карі може готуватися з м'ясом, але цей варіант не дуже поширений в Індії, де більшість людей – вегетаріанці. Індуси не вживають м'ясо з багатьох причин, переважно релігійних.

Про Індію не можна говорити однозначно. Одним подобається ця країна, її традиції і звичаї, природа та люди. Інші, навпаки, вважають Індію дикою та нецивілізованою, яка застрягла в минулому. Але, як і в будь-якій країні, тут є переваги й недоліки. На їх основі кожен формує своє ставлення до Індії. Однак байдужим ця країна не залишить нікого.

Дар'я Белікова, 3 ВСР

Традиції Чехії

Для туриста Чехія — це країна, в якій багато гір, кам'яних замків та смачного пива. Прага — перше місто, до якого приїздять мандрівники, оскільки саме воно є культурно-історичним центром Чеської Республіки, де розташовані основні архітектурні пам'ятки.

Менталітет чехів спокійний та флегматичний, часто присутня педантичність. У чеських традиціях родина відіграє надзвичайно велику роль, а на свята вони здебільшого проводять цілі дні разом.

Коли в родині народжується дитина, деякі чехи обирають ім'я згідно з іменним календарем. Проте, є й ті, хто вирішують дати дитині унікальне ймення. Це дарує малечі не лише особисте ім'я, але й неофіційне свято під назвою «Jméno svátek» (що можна перекласти як свято імені). Цей звичай особливо популярний в католицьких і православних країнах Європи, і іноді може мати більше значення, аніж день народження. Він заснований на католицькій практиці поклоніння святым, де День пам'яті кожного святого вшановується один раз на рік, зазвичай у день його смерті. Тож, коли церква відзначає День пам'яті того чи іншого святого, його святкують і ті, хто носить таке ж ім'я, бо це день їхнього покровителя.

Різдво — одне з найважливіших свят для чехів, підготовку до нього вони розпочинають завчасно, ще з першого грудня. Як і для багатьох європейців, воно символізує процвітання, єднання родини та традиції. Після появи першої зірки чехи збираються за святковим столом усією родиною, щоб провести минулий рік. Коли всі ситі, починається обмін подарунками, які, за традицією, приносять маленький Ісус. Жодне Різ-

дво у Чехії не обходиться без двох головних страв: картопляного салату та смаженого коропа. Ця риба — невід'ємний атрибут чеського різдвяного столу. Ті, хто не любить коропа, часто ласують традиційним смаженим шніцелом або запеченою качкою, яку подають з квашеною капустою і кнедликами. Також чехи готують разом винні колабси, смажене м'ясо у клярі, салати, невеликі канапки. За старою легендою, якщо не їсти цілий день перед Святвечором, то з'явиться золота свинка, яка принесе щастя на цілий рік. Ще одним важливим символом свята є «Ваночка» — традиційне різдвяне печиво, рецепти якого передаються в чеських сім'ях з покоління в покоління. Ця традиція зближує родину, а також покращує стосунки з друзями та сусідами, бо їх теж пригощають ласощами.

Ще одним цікавим для вивчення традицій святом є Великдень (Velikonose). Славиться він у Чехії за католицьким календарем. На їхньому святковому столі ви не знайдете пасок, як в Україні. Натомість ставлять великий кексовий баранчик, покритий шоколадом та прикрашений весняними квітами.

Та найцікавіше те, що Великодню передують Страсний тиждень (Pašijový týden), в якому кожен день має свою назву та відповідні традиції. Наприклад, у Синій понеділок церкви прикрашають синіми стрічками, а у Сирій

вівторок потрібно прибирати павутиння вдома.

Чехія — країна з багатою історією, культурою та величезною кількістю традицій, про які можна розповідати безкінечно. Ми ознайомили вас із основними та найпоширенішими з них, але запрошуємо дослідити тему самостійно, щоб відкрити для себе нові цікаві факти та звичаї.

Маргарита Бардовська,

32 ДО

Ліна Костенко

19 березня 2024 року Ліна Костенко відсвяткувала свій 94-й день народження. «Марудне діло — ювілей, всі пера вмочені в єлей», — так сама Костенко іронізує над ажіотажем, який щорічно виникає з приводу її дня народження. І хоч авторка не любить пишномовних фраз, як-от «королева поезії» чи «живий класик», її вплив та роль для української літератури важко недооцінити.

Ліна Костенко народилася 19 березня 1930 році у Ржищеві в родині вчителів. За декілька років вони з родиною переїхали до Києва. Її дитинство пройшло у роки Другої світової війни і сама авторка мало говорить про це.

Писати Ліна почала в літературній студії при журналі «Дніпро», якою опікувався Андрій Малишко, друкуватися почала в 16 років. На відмінно закінчивши школу, вступила спочатку до Київського педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова, а потім продовжила навчання в Московському літературному інституті імені О. М. Горького.

На період закінчення інституту вже мала три поетичні збірки. Критики та літературознавці пророкували їй велике майбутнє, але книгу “Зоряний пил” несподівано заборонила до друку радянська цензура. Причиною стала політична позиція авторки. Були спроби самвидавства, але через невдачу авторка стала пи-

сати в стіл. Ліна Костенко була однією з лідерок шістдесятницького руху, приходила на суди, ходила на мітинги та писала публічні листи.

Її першим коханням був поляк Єжи-Ян Пахльовський, з яким вони познайомилися в Московському літературному інституті. Закохані студенти прагнули одружитися, але на заваді був Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про заборону шлюбів між громадянами СРСР та іноземцями». В 1954-му Указом Президії Верховної Ради УРСР шлюби з іноземцями були дозволені, й молоді люди побралися. У них народилася донька, але за два роки після її народження батьки розлучилися — занадто різні характери.

Другим чоловіком Ліни Костенко став директор кіностудії імені Дов-

женка Василь Цвіркунов. Саме за його підтримки світ побачили «Тіні забутих предків», «В бій ідуть тільки «старі»», «За двома зайцями» та багато інших. Біографи письменниці пишуть, що ці стосунки стали для неї тихим сьайвом. Незабаром вони одружилися, в них народився син, і прожили разом 25 років, допоки їх не розлучила смерть Василя Цвіркуна.

Цей факт є маловідомим, але в 1967 році кандидатуру поетеси висували на

отримання Нобелівської премії. Також у 2022 році комітет Верховної Ради повідомляв, що хоче висунути кандидатуру Ліни Костенко на Нобелівську премію з літератури у 2022 році.

Коли ж розпочалося повномасштабне вторгнення, Костенко несподівано з'явилася на публіці під час нагородження Орденом Почесного

легіону Франції. Уперше за останні 12 років письменниця дала інтерв'ю телеканалу «Київ», у якому розповіла, що не припиняла працювати, навіть коли під Києвом точилися бої.

«Я ж належу до покоління, яке пережило Другу світову війну. І ці бомби о четвертій годині ранку — мені вони звичні з дитинства. Тепер я знову почувала ті самі бомби, страшніші, і, мушу вам сказати, я не злякалася. Ні разу не пішла в укриття. Воно гуде, думаю, добре, хай: уб'є, то уб'є».

На питання від Суспільного, коли очікувати виходу її нової книжки, авторка відповіла, анонсуєчи одразу три видання:

«Скоро. І не однієї, а кількох. Бо я свій час не втрачаю. Буде велика книжка прози, книжка віршів і книжка осмислень, що сталося».

**Олександра Пясецька,
3 ВСР**

«Калейдоскоп культур»

З 4 по 26 березня у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка проходив загально-університетський фестиваль-конкурс «Калейдоскоп культур». Захід організовано навчально-методичним центром соціально-гуманітарної взаємодії та організації дозвілля студентів для популяризації та презентації традицій, звичаїв, мистецтва, танців, музики та кулінарії різних країн.

Фестиваль «Калейдоскоп культур» продемонстрував багатогранність та різноманітність світу. Здобувачі освіти під час виконання завдань змогли розширити свій кругозір та показати не лише знання, а й творчі здібності.

Цьогоріч у конкурсі брали участь 10 команд, що представляли 10 країн відповідно: Грецію, Австрію, Ізраїль, Нідерланди, Грузію, Індію, Хорватію, Україну, Францію та Японію. Кожна група зуміла занурити глядачів у неповторний світ, де можна було відчувати зв'язок з іншими народами та насолодитися їх неповторністю.

Оцінювало роботи журі, до складу якого увійшли провідні фахівці Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

За результатами конкурсу I місце посіли команди Факультету педагогічної освіти (Нідерланди) та

Факультету музичного мистецтва і хореографії (Ізраїль). II місце розділили між собою команди Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти (Греція) і Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту (Грузія).

Команда Фахового коледжу «Універсум», що представляла Індію, посіла III місце разом із Факультетом права та міжнародних відносин (Японія). Наш коледж презентували студентки третього курсу спеціальності «Організація виробництва» Українська Анастасія та Бондарець Анастасія, а також заступник директора з навчально-виховної роботи Шеменьова Юлія. Їхня активна участь у фестивалі-конкурсі підкреслила високий рівень підготовки і талановитість студентів «Універсуму».

**Єлизавета Максимець,
З ВСР**

Інтерв'ю до Дня коледжу

До Дня коледжу редколегія «Nota Bene» вирішила взяти інтерв'ю у здобувачів освіти коледжу, щоби поцікавитися їхніми думками.

М. К : Як ви гадаєте, війна вплине на систему освіти в Україні? Чи очікуєте ви змін у навчальних програмах, методах викладання або оцінювання?

2 ВСР: — Я думаю, що зміниться. Наприклад, система викладання, бо зараз у нас вона бажає кращого, але через пару років, після закінчення війни, усе буде більш менш лояльним до студентів. Тому віримо в краще.

2 ВСР: — Я вважаю, що не зміниться, бо після війни в нас будуть інші справи: відбудова економіки, відкриття нових бізнесів. Тому навчанню не будуть приділяти стільки часу.

М. К: Чи відчуваєте ви, що війна змінила ваші кар'єрні плани?

2 ВСР: — Я над цим не задумувалась, але, думаю, що в будь-якому разі це змінило кожного, але як такі плани на

життя, я б не сказала, що змінилися.

2 ВСР: — У мене дуже змінилися плани, тому що спочатку я хотіла стати хореографом, потім зрозуміла, що не хочу. Десь за декілька місяців до повномасштабного вторгнення я планувала йти навчатися на перекладача. Але після 24 лютого, за місяць до вступу, зрозуміла, що хочу стати журналістом.

2 ВСР: — У мене теж була думка стати перекладачем, але потім мені сказали: «Йди в «Універсум», журналістика буде корисною». Мені це було не цікаво, я хотів вивчати мови. Але на першому курсі я зрозумів, що мови – то не моє, і мені сподобалася редакторська майстерність.

2 ВСР: — Щодо кар'єри, то до повномасштабного вторгнення у мене були одні плани на життя, але зараз кардинально інші. І якщо дивитися на себе в минулому, то ми тепер абсолютно різні особистості.

М. К: Що вам найбільше подобається в коледжі?

2 ВСР: — Найбільше я вдячна коледжу за те, що у мене з'явилося багато чудових друзів, що можна спробувати пізнати себе в професії, чи вона мені підходить, чи подобається, більше пізнати себе і скористатися новими можливостями.

2 ВСР: — Я згодна з усім, але я б хотіла додати про їдальню. У їдальні я дуже люблю паніні та мурашник – це най-

кращий десерт, який може бути.

2 ВСР: — Ну, мені з самого початку не хотілося бути в школі, будь-де, але не в школі. Тому коледж став новим етапом у моєму житті, який мав статися, бо моє життя змінювалося кардинально в кращу сторону.

М. К: Як ви уявляєте коледж після закінчення повномасштабної війни?

2 ВСР: — Я не буду загадувати наперед, бо з початком повномасштабної всі плани зникли. Я уявити не можу, яким може стати коледж після закінчення війни. Залишимо це для майбутнього.

2 ВСР: — Що буде з коледжем, я не знаю. Насправді дивитися в майбутнє важко, бо не знаєш, що буде завтра, що буде через хвилину. Це життя, тому буду сподіватися, що все зміниться на краще. Треба покращувати освіту, щоб молодь не тікала за кордон, а ставала кращою і мала змогу реалізовуватися в Україні та бачити своє майбутнє тут.

2 ВСР: — По-перше, якщо не повернеться коронавірус, то не буде дистанційного навчання. А це, з одного боку, добре, а з іншого – хочеться і вдома трохи побути.

2 ВСР: — Я думаю, буде ще більше можливостей, коледж додасть нові спеціальності.

М. К: А які саме ви б хотіли спеціальності?

2 ВСР: — Ой, це складне питання. Можливо, спеціальність із фотографії, також перекладацька. Медицина точно ні, сюди вона не треба.

М. К: Як ви думаєте, війна змінила ставлення українців до інших народів? Чи очікуєте ви змін у міжкультурних стосунках та міжнародній співпраці?

3 ВСР: — Змінила, безперечно. Тому що до українців різні національності та народи ставляться зовсім по-іншому. І в українців до різних народів ставлення зовсім інше. Наприклад, Польща. Спочатку, після 24 лютого, ми як ставилися? «Брати», грубо кажучи, допомагають нам, а це дуже важливо. Інші національності співчували нам, розуміли нас, намагалися якось підтримувати. З часом народи за кордоном втомилися. Це зрозуміло, бо всі втомлюються від війни, але зараз інші країни мають розуміти, що війна в Україні стосується їх, і допомагати, не зупинятися і згадати, що Україна – європейська держава. Тому немає такого, що Україна десь там, а ми тут, ми Європа, а тому це не наші проблеми. Але це не так, усе залежить від України.

М. К: Яким ви бачите роль студентських організацій у повоєнний період?

3 ВСР: — Студенти – це ж безпосередньо молодь. А молодь – це про зміни. Якщо дивитися на всі революції Украї-

ни, 2004 — «Помаранчева революція», 2014 — «Революція Гідності». Хто все це організував? Студенти, молодь, яка виступила за зміну чогось, наприклад, приєднання до Європи у 2014 році. Тобто це ті люди, які розуміють, що вони будуть жити в цій державі, в Україні, це студенти. І вони мають право, мають голос і тому ці люди дуже важливі, і важливо, аби їх підтримували дорослі, підтримували їхні ідеї, проекти. Бо тільки тоді можливо змінити щось у державі. Бо молоді багато, вона збереться разом і змінить.

М. К: Яку роль ви бачите для себе у відбудові та розвитку країни?

4 ОВ: — Оскільки я навчаюся на спеціальності «Менеджмент», думаю, що зможу працювати менеджером і бути пов'язаною з інфраструктурою та зможу керувати процесами відбудови нашої країни.

М. К: Які ваші надії та мрії на майбутнє? Чи відчуваєте ви страх за майбутнє України? Якщо так, як ви з ним боретесь?

4 ОВ: — Я думаю, що з роками все стане набагато краще, з владою також. Вона стане відповідальною, не буде корупції тощо. Ми потихеньку відбудуємо свою країну, а росія згине.

М. К: Які поради ви б дали майбутнім здобувачам освіти коледжу?

2 ОМ: — Не запізнюватися на пари, це обов'язково. Бути відкритими й не боятися підходити до викладачів, тому що

вони всі відкриті до допомоги, немає такого, що вони осудять за якусь помилку чи ще щось.

2 ОМ: — Так, тут набагато легше, ніж у школі. Тут викладачі кращі, ніж у школі, тут спокійно дадуть відповідь на запитання.

М. К: Що, на вашу думку, коледжу варто було б змінити/додати?

2 ОМ: — Ми б, напевно, попросили, щоб нас перевели на першу зміну, але це неможливо, бо багато людей. Варто додати підготовку до НМТ, підготовчі курси, бо, на жаль, цього року немає. А ще полагодити двері у 203-му кабінеті, це дуже важливо.

2 ОМ: — А також знайти медсестру.

М. К: Як коледж може допомогти здобувачам освіти адаптуватися до життя після пережитого досвіду війни?

2 ОМ: — Я думаю, що це має бути якась арт-терапія, масові заходи, які будуть розвантажувати та позбавляти напруги і стресу. Це можуть бути кіноперегляди, що розвантажують психіку. Дуже круто, що буде концерт, бо студентам це подобається, це також розвантажує. Плюс у тому, що студенти, знову ж, не будуть сприймати коледж, як щось погане, а сприйматимуть як спільноту або сім'ю.

2 ОМ: — Я ніколи не користувалася послугами психолога, але це також буде добре.

Редколегія «Nota Bene»

страшно, темно
і чутно тільки голос,
чесно, чемно
шепоче наче сором
він промовляє тут
до мене, одною із розмов,
та все даремно.

чи відчуваєш ти,
що він вже поряд,
чи знаєш, що за ним іде,
чи треба бігти, чи достоять,
поки він душу твою жде.

можливо, у кінці дороги
таки чекає тебе все,
та поки тут ще треба встоять,
не дати поглинути себе.

Єлизавета Максимець, 3 ВСР

Рядки ніяк не складуться до купи
Редагую, стираю, пишу...

Писатиму я тут й сьогодні
Тобі ж, навряд чи напишу.

– «Ти як?»

– «Я в нормі, трішечки хворію. Так, п'ю гарячий чорний чай»
Мій чай, як наша перша зустріч
Хто ж знав, що буде саме так?

Сміялась й думала, стійка до цих хвороб
Мине неділя, як рукою зніме
До речі, раптом що - приходь
Лиш чаю заварю, на дворі ж злива.

Прийшов, залишив протяг за собою
Радієш ти, бо досі я хворію.
Сміюсь, мій чай вже охолов.
Знову:

– «Ти як?»

– «Не варто турбуватися, перехворіла».

Софія Даниленко, 3 ВСР

Знято!
Знімай свій грим - покажись врешті справжнім.
Давай, скажи, що бездоганно відіграли роль
Ти режисер? Подобається наш сценарій?
Ти головний герой, а я тут в біса хто?
Ну так, знову зіграємо в мовчанку
Добре, нехай це буде монолог.
Що за помада в тебе на щоках?
Це знов одна з твоїх фанаток?
Я - не вони, закінчуй грати роль.

На прощання цілуєш в заплакані щоки
Ні бувай, ні до зустрічі, бережи себе!

Третя година ночі, - я не сплю.
Сходжу з розуму,
пишу вірші, які врешті ніколи не дійдуть
Набираю клавіші, пішов гудок:
– Алло!
– Скажи кохаю, і я зіграю знов.

Софія Даниленко, 3 ВСР

Читаєш новини і питаєш «чому?»
Чому нам пудрять мізки не збагну
Обіцяли багато, ми вірили – дарма
Тепер у наших «мізків» повна казна

Там мій тато, в страшному місці
Замість будильника – хлопці він 200
Вмитий кров'ю та потом за свободу
Щодня мій воїн чує воєнну оду

Зате депутати бронюють помічників,
Закони такі, краще залишимо циркачів.
Демобілізацію відкинемо на задній план
Недостатньо загинуло за наш капітал.

А ти і син і друг і брат і батько чийсь
Але верхівці наплювати – проснись
Телемарафон ось що справді хвилює
Звідти не лунає хто які хабарі полює

Маргарита Сікало, 2 ВСР

Помер відомий український письменник та публіцист Дмитро Капранов.

Фаховий коледж «Універсум» висловлює щирі співчуття усім рідним та знайомим Дмитра Капранова.

Зранку 16 квітня 2024 року раптово помер український громадський діяч Дмитро Капранов. Йому було 56 років. Трагічну звістку повідомив його брат Віталій на їхній спільній сторінці у Facebook.

“Друзі, в нас біда. Сьогодні зранку раптово помер Дмитро. Коли й де прощання, напишу завтра. Все решта скасовується, пробачте”, – йдеться у дописі.

Ця новина стала шоком для шанувальників творчості братів Капранових. За словами Віталія, Дмитру вранці 16 квітня раптово стало погано. Причиною його смерті виявилися проблеми з серцем. Як вказав письменник, саме такий висновок зробили лікарі.

«Причина смерті Дмитра – серце. Це висновок лікарів», – заявив Віталій Капранов на Facebook-сторінці.

Прощання з Дмитром Капрановим відбулося 18 квітня, у Михайлівському Золотоверхому соборі. Попрощатися з митцем прийшли понад сотня людей.

Окрім родини та брата, Віталія Капранова, були присутні письменник Василь Шкляр, актор Євген Нищук, режисер та військовий Ахтем Сеїтаблаєв, музиканти Олег Скрипка, Юрій Журавель, поети Дмитро Лазуткін, Юрко Космина та Іван Малкович, казкар Сашко Лірник, експрезидент Петро Порошенко та інші.

Брати Дмитро та Віталій Капранови – українські письменники, видавці, публіцисти, громадські діячі, блогери. Вони народилися в Дубоссарах, нині Молдова. Дитинство минуло в Очакові на Миколаївщині, а вищу освіту здобували у Свердловську (зараз Єкатеринбург) та Москві.

У 2000 році брати Капранови зазначували видавництво «Зелений пес», пізніше, у 2019 році – YouTube-канал «імені Т. Г. Шевченка», де розповідали про історію України. З початку повномасштабного вторгнення росії Дмитро та Віталій вступили до лав полку «Азов», однак згодом повернулись до професійної діяльності.

**н
ю**

**Ви догортали до кінця!
Редколегія «Nota Bene» дякує за підтримку!
Слава Україні!**